

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

بنام خدا

عنوان: آشنایی با نظام ثبت و طبقه بندی علل مرگ در کشور

ارائه دهنده: ...دکتر مهدی شیدایی

- وقوع مرگ یکی از مهمترین وقایع حیاتی است که دارای جوانب مختلف اجرایی میباشد و در این راستا سازمانها و ادارات مختلفی در سطح کشور وظایف و مسئولیتهای خاصی را عهده دارند.

اهمیت اطلاعات مرگ و میر

اطلاعات دقیق درباره سطح و علل مرگ جمعیت جزء داده‌های اساسی برای موارد زیر است:

- ❖ سیاست گذاری، برنامه ریزی و اولویت بندی نظام سلامت و سایر بخش های توسعه
 - ❖ تخصیص منابع لازم برای برنامه ها و مداخلات سلامت و توسعه
 - ❖ پایش و ارزشیابی برنامه های سلامت و سایر برنامه های توسعه SDGS
 - ❖ ارزیابی اولویتهای لازم برای تحقیقات اپیدمیولوژیک
- همه موارد فوق مشروط بر این است که اطلاعات دقیق و به موقع باشد

سازمان‌ها و ادارات همکار در نظام جمع آوری و ثبت اطلاعات مرگ در کشور

- ☐ سازمان ثبت احوال کشور به عنوان متولی قانونی ثبت وقایع حیاتی
- ☐ سازمان پزشکی قانونی به عنوان مرجع تشخیص دهنده علل مرگ غیر طبیعی
- ☐ سازمان نظام پزشکی به عنوان نهاد صنفی پزشکان
- ☐ شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به عنوان مسئول آرامستان‌های مناطق شهری و روستایی
- ☐ وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی با تشکیلات و معاونت‌های مرتبط از جمله:

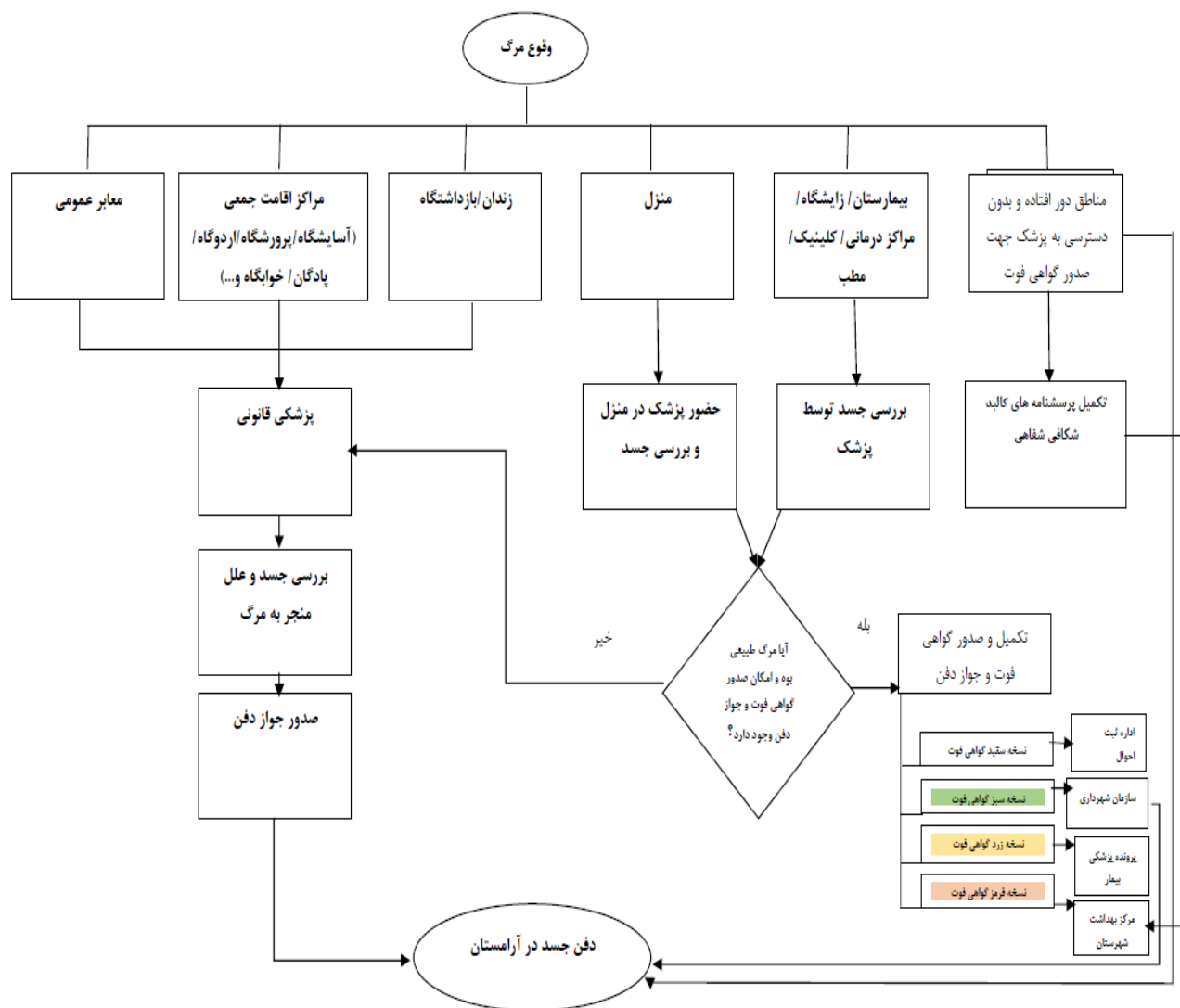
❖ معاونت بهداشت

❖ معاونت درمان،

❖ معاونت آموزشی

❖ دفتر مدیریت آمار و فناوری اطلاعات وزارت بهداشت درمان و

آموزش پزشکی (مسئولیت ایجاد زیر ساخت های لازم در زمینه ثبت اطلاعات و ارسال اطلاعات به سامانه یکپارچه کشوری و ذخیره اطلاعات را برعهده دارد)

چرا ثبت و طبقه بندی مرگ حائز اهمیت است ؟

- برای تامین عمر طولانی باید الگوی علتی مرگ در جامعه شناسایی شود.
- علل مرگهای زودرس شناسایی شده و برای مقابله با آنها چاره اندیشید.
- ثبت صحیح علت مرگ تنها راه تعیین مسیر سیما و الگوی مرگ است .

منابع اطلاعاتی مرگ :

- بیمارستانها (بیش از 60% اطلاعات از این منبع می باشد)
- پزشکی قانونی (مرگهای غیر طبیعی به سازمان ارجاع میشوند)
- مراکز بهداشتی و درمانی روستایی
- مراکز بهداشتی و درمانی شهری
- درمانگاه ها و مطب ها

آشنایی با شاخص ها و میزان های مرگ

- میزان خام مرگ :

ساده ترین معیار اندازه گیری برای تعیین وضعیت سلامت جامعه همچنین این میزان یک شاخص مفید برای نشان دادن کم شماری داده های مرگ و میر میباشد.

محاسبه میزان خام مرگ :

تعداد مرگهای جمعیت منطقه ضربدر 1000

جمعیت ساکن در منطقه

هرمیزان خام مرگ کمتر از 5 در هزار باید با احتیاط در نظر گرفته شود و به عنوان شاهی از کامل نبودن ثبت مرگ است و باید اصلاح شود

میزان های اختصاصی

- میزان اختصاصی سنی مرگ و میر

تعداد مرگهای هر گروه سنی به جمعیت همان گروه سنی با ضریب 100 هزار (چون تعداد موارد بروز کمتر میشود)

- میزان اختصاصی سنی به تفکیک جنس

- میزان مرگ و میر کودکان (نوزادی NMR – زیر یکسال

IMR – زیر 5 سال U5MR)

میزانهای مرگ کودکان به ازای 1000 تولد زنده است

برای ارزیابی و بررسی کمیت کیفیت داده های علل مرگ ۱۰ گام پیش بینی شده:

1- ورود داده های مرگ بر حسب سن و جنس و علل مرگ بر اساس کدهای ICD10

2- محاسبه میزان خام مرگ و بررسی میزان کامل بودن ثبت داده های مرگ

3- بررسی توزیع سنی مرگ (عدم اعلام سن دقیق مرگ یکی از مشخصه های پایین بودن کیفیت داده ها است.)

4- تجزیه و تحلیل توزیع سنی و جنسی مرگ ها

اگر میزان مرگ و میر کم شده امید به زندگی در آن جامعه افزایش داشته پس باید تعداد مرگهای کودکان کمتر باشد و قسمت عمده مرگها باید در گروه سنی سالمندان باشد

5-کامل بودن ثبت مرگ های کودکان

میزان محاسبه شده بر اساس نظام ثبت مرگ با سایر منابع مانند داده های سرشماری و پیمایش ها مقایسه میشود و معمولاً میزان های محاسبه شده در سرشماری و پیمایش ها دقیقتر است و کم بودن میزان مرگ کم شماری نظام ثبت را نشان میدهد

6-بررسی توزیع علل مرگ در 3گروه کلی (بیماری های واگیر – بیماری های غیر واگیر –سوانح و حوادث)

از این طریق میتوان درصد علل را که به اندازه کافی مشخص نشده اند و کاربرد آن محدود میباشد را مشخص نمود

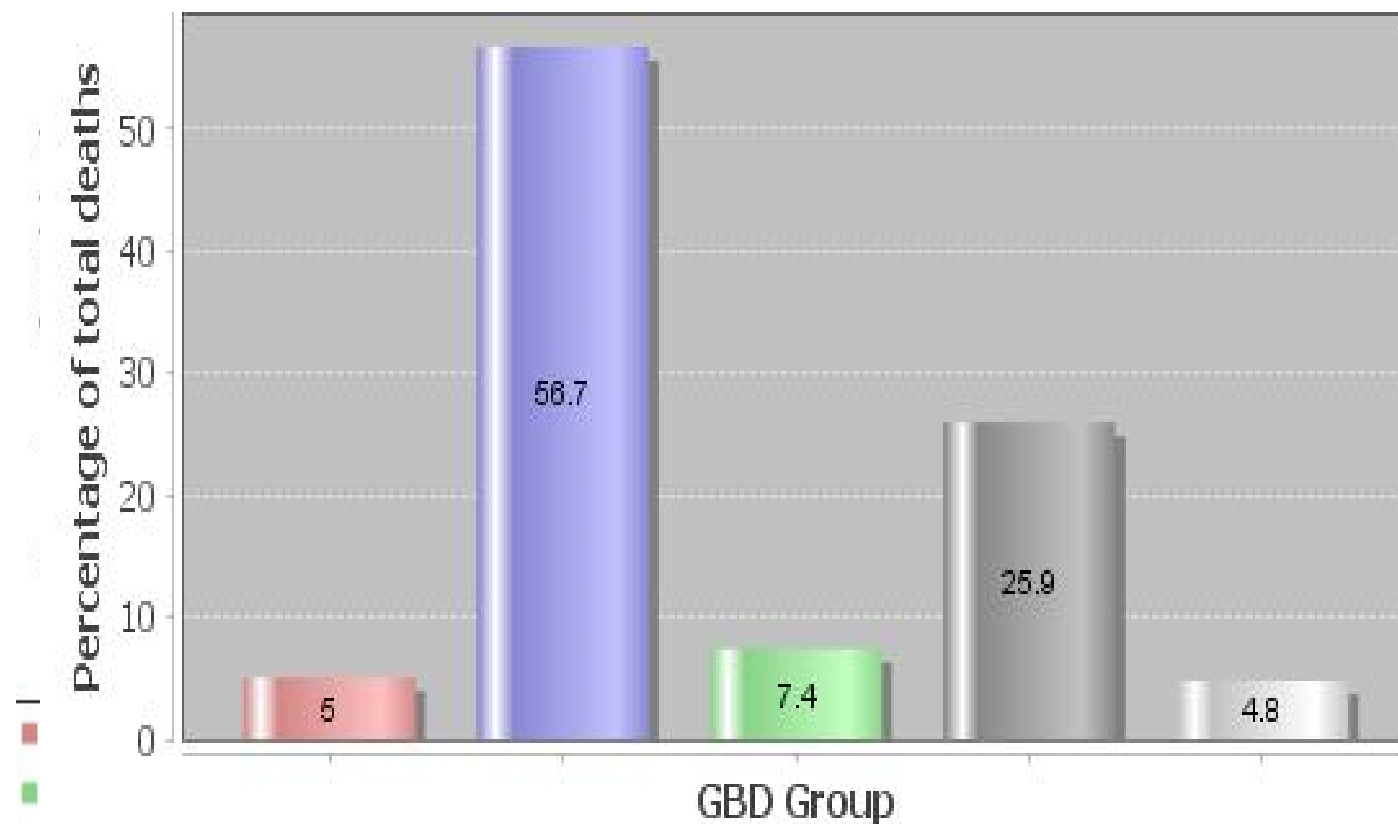
7-شناسایی کدهای غیر قابل استفاده garbage code (کدهای پوچ)

8-بررسی توزیع سنی گروههای کلی علل مرگ (واگیر – غیر واگیر – حوادث)

9-بررسی 10 علت اول مرگ در جمعیت

10-عملکرد آمار حیاتی

Distribution of deaths by three GBD broad cause groups

- Group 1 (Communicable diseases)
- Group 2 (Non-communicable diseases)
- Group 3 (External causes)
- Unusable causes
- Insufficiently specified causes with limited implications

Iran (Islamic Republic of), 2015